

Valtakunnallisen etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) kokous 5/2022

Päivämäärä: torstai 17.2.2022 klo 9.00-11.00

Paikka: TEAMS

Läsnä:

Puheenjohtajisto, sihteeristö

Puheenjohtaja: Timonen Pekka, oikeusministeriö

Varapuheenjohtaja: Gerbert Natalie, Monika-Naiset liitto ry

Pääsihteerit: Kariuki Peter, oikeusministeriö

Asiantuntijasihteerit: Suorsa Nina, oikeusministeriö

Jäsenet, asiantuntijat

Abdirahim Hussein, Moniheli ry

Abdulrahman Rage, SSL ry

Adan Mohamed, Etelä-Suomen ETNO

Bentaleb Mourad, FIMU ry

Bruun Anna, TEM

Gerkman Stefan, SM

Helmanen Elina; Familia ry

Hopsu Inka, Vihreä EKR

Kianto Meri, Pakolaisnuorten tuki ry

Kokko Kristiina, Kokoomuksen EKR

Kuusikallio Katri, USKOT-foorumi ry

Kyntäjä Eve, SAK ry

Leppämäki Henna, STM

Lipasti Järvi, Tuglas-seura ry

Lummepuro Maija, OKM

Nousiainen Katriina, OM

Parviainen Heikki, Miessakit ry

Reinikainen Erja, SPR

Räsänen Mikko, EK

Saares Aurora, UM

Semi Matti, Vasemmistoliiton EKR

Seppä Diana, Pohjois-Suomen ETNO

Seppänen Erkki, Perussuomalaisten EKR

Stenman Kristina, Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Taarna Varpu, TEM

Tapalinen Jaana, Lapin ETNO

Vähäkangas Pekka, Itä-Suomen ETNO

Väänänen Anna-Mari, Pohjois-Suomen ETNO

Wikman-Immonen Anu, Kuntaliitto

Wilhelmsson Niklas, OM

Yeasmin Nafisa, Lapin ETNO

Zaikin Ivan, SVK ry

Esityslista:

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja, kansliapäällikkö Pekka Timonen avasi kokouksen klo 9.00.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esitettiin seuraavat muutokset esityslistaan: Jäsenmuutokset, rasisminvastainen viikko maaliskuussa 2022, työpaja valtionavustustoiminnan kehittämistä 28.2.2022. Hyväksyttiin esityslista muutoksin.

Käyntiosoite

Oikeusministeriö

Eteläesplanadi 10

Postiosoite

Oikeusministeriö/ETNO

PL 25

00023 Valtioneuvosto

Puhelin

029 515 0191

0295 150 130

Vaihde

029 515 001

www.oikeusministerio.fi

Sähköposti:

etno.om@etno.fi

Twitter: @etnoetno

Facebook: facebook.com/
meistanmoneksi

3. ETNO:n valtakunnallinen kokous 4 (8.12.2021) pöytäkirja

Hyväksyttiin pöytäkirja.

4. ETNO vuosiraportti 2021

Pääsihteeri Kariuki esitteli. Vuoden 2021 keskeistä toimintaa olivat:

- jäsenten kanssa laadittu, koko toimikauden kattava toimintasuunnitelma.
- kotoutumisen lainsäädännön uudistamisen seurantatyöryhmä (KLUS) 1.12.2021-30.9.2023.
- monikieliset suomalaiset ja maahanmuuttaneet yhteiskunnallisina vaikuttajina (MOVA) - työryhmä 1.11.2021-31.12.2022.
- kuulemisyöpajat: Etnon ja Kotoutumisen kumppanuusohjelman työpajat (2), Etnon ja OKM:n Oikeus Oppia –ohjelman työpaja 10.6.2021., Etnon ja SM:n työpaja maahanmuuttopolitiikan kehittämisestä 4.11.2021.
- vaaliviestintä: Moniheli ry, ETNO ja oikeusministeriö Kaikkien Vaalit – kuntavaalikampanja, ETNO:n monikieliset ja visuaaliset kuntavaaliaineistot, Etnon ja oikeusministeriön aluevaaliklinikat.
- Uudenmaan ELY –keskuksen koordinoimana on käynnistynyt alueellisissa etnoissa hyvien väestösuhteiden pilottihanke (2021-2022)
- Hyvien väestösuhteiden visuaalisen työkalun kehittämistyö käynnistyi.
- Seitsemän alueellista ETNO neuvottelukuntaa laativat omat vuosisuunnitelmat. Toimintaa esitettiin joulukuun kokouksessa.
- Neuvottelukunnan kokoukset: valtakunnallinen etno (4 kpl), työjaosto (5 kpl), MOVA –työryhmä (3 kpl).
- Etnon edustajat toimivat kahdeksassa Etnon ulkopuolisessa työryhmässä.

Keskusteltiin Etnon toiminnasta:

Etno nimittää ulkopuolisiin työryhmiin jäsenen ja varajäsenen, joilta voi suoraan tiedustella työryhmien työskentelystä. Etnon omiin työryhmiin ja työjaoston kokouksiin voivat osallistua myös Etnon jäsenet. Tästä lisätietoa saa Etnon sihteeristöstä.

Etnon jäseniä kannustettiin rekisteröitymään Kotouttamisen kumppanuusohjelman verkkoalustalle:

<https://kumppanuusalusta.kotoutuminen.fi/etusivu>

Sovittiin, että päivitetty vuosiraportti lähetetään jäsenille (liite 4.1).

Hyväksyttiin valtakunnallisen Etnon 2021 vuosiraportti.

5. Työelämän monimuotoisuusohjelma (pöytäkirjan liite 5.1 ja liite 5.2)

Neuvotteleva virkamies Anna Bruun työ- ja elinkeinoministeriöstä kertoi työelämän monimuotoisuusohjelman taustoista ja kohderyhmistä (liite 5.1).

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2022:

- **Monimuotoisuuden edistäminen julkisella sektorilla: Verkkokoulutus (eOppiva)**
- **IMAGO valmennuspalvelu Suomessa toimiville yrityksille**, joilla on työvoimapula ja tarve kehittää työnantajakuvaa, rekrytointiosaamista ja monimuotoisia johtamistaitoja. Lisätietoa ja haku maaliskuussa 2022 alkaviin valmennuksiin: <https://toimistot.te-palvelut.fi/web/imago>
- **Työnantajille monimuotoisuusopas** (maaliskuu 2022)
- **Työelämän monimuotoisuuteen ja syrjimättömyyteen liittyvä kampanja**, joka suunnitellaan yhdessä kumppaneiden kanssa.

Erityisasiantuntija Katriina Nousiainen oikeusministeriöstä kertoi valtioneuvoston toimintaohjelmasta rasismien torjumiseksi. Ohjelmaan sisältyy työelämän monimuotoisuutta edistäviä toimenpiteitä (liite 5.2).

- **TET-harjoittelukampanja** valtioneuvostossa alkaen syyskuu 2022: Etnon jäsenten rooli välittää tietoa ja osallistua suunnitteluun.
- Monimuotoisuuden johtaminen ja syrjimätön työelämä: **FIBS ry:n työkalujen vieminen työnantajien arkeen.**

Keskusteltiin työelämän monimuotoisuudesta ja rekrytointisyrjinnästä.

Monimuotoisuuden tukeminen työpaikoilla

- Fibs ry:n monimuotoisuuskoulutus työpaikoille toimii. Sitä tarvitaan lisää.
- Maahanmuuttajan ensimmäinen työpaikka vaatii työnantajalta enemmän resursseja perehdyttämiseen. Työnantajia voidaan tukea esimerkiksi järjestöjen tarjoamalla mentorointiohjelmalla, tarjoamalla työntekijälle mentorointia omalla äidinkielellä.
- TE-toimistojen työnantajapalveluissa tuetaan ja sparrataan työnantajia.
- [TYÖ 2030 ohjelma](#): työpaikoille järjestetään valmennusta ja tarjotaan mentorointia työntekijöille.
- Laki velvoittaa yhdenvertaisuuden edistämiseen. Kaikilla julkisen sektorin työnantajilla on velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta ja suunnitteluvollisuus myös koskee yli 30 hengen yrityksiä.
- Monimuotoisuutta tulee edellyttää myös järjestöiltä.
- Oikeusministeriön [Yhdenvertaisuuden tekijät \(Drivers of Equality\)](#) –hankkeessa tuetaan viranomaisten, oppilaitosten ja työnantajien yhdenvertaisuuden edistämismuutoksia ja yhdenvertaisuussuunnittelua.

Rekrytointisyrjintä ja työelämän monimuotoisuuskampanja

- **TEM: Viestintä- ja asennekampanja suunnitellaan yhdessä kumppaneiden ja ETNO:n jäsenten kanssa. Kaikki kampanjasta kiinnostuneet voivat liittyä Kotoutumisen kumppanuusalan työtilaan:**
<https://kumppanuusala.fi/group/kotoutuminen-kumppanuusala/tyotilat>
- Työnantajien ennakkoluuloihin ja rekrytointisyrjintään vaikuttaminen on tärkein asia: Miksi korkeakoulututkinto ja hyvä suomen kielen taito ei riitä työllistymään?
- Maahanmuuttajien tai maahanmuuttajiksi oletettujen rekrytointisyrjintään puuttuminen on tärkeää. Tutkimusten mukaan etnisyydellä, äidinkiellellä ja nimellä on väliä ja nämä tekijät estävät työllistymistä.
- Myönteisiin asenteisiin ihmisten välillä vaikuttavat [tutkimuskatsauksen](#) mukaan johdon positiivinen esimerkki (monimuotoisuusjohtaminen) ja positiiviset kokemukset vuorovaikutuksesta (tutustuminen työpaikalla).
- Kampanjassa tulisi tuoda esiin työnantajien lakisääteinen tehtävä edistää monimuotoisuutta ja toimia syrjintää vastaan, sekä tuoda syrjintätilastoille kasvot: rekrytointisyrjintää ja työnhaun haasteita kohtaavien maahanmuuttaneiden ihmisten kokemukset. Kampanjassa voidaan hyödyntää hyviä kokemuksia sosiaalisen median Impact Finland 2022 kampanjasta.
- Pohdittiin työelämän monimuotoisuusohjelman taustalla olevia tutkimuksia. Monimuotoisuustutkimusta on kritisoitu mm. Iso-Britanniassa. mm. Alice Eagly. Todettiin, että kansainvälisten tutkimusten mukaan monimuotoisuus ei itsessään tuo kilpailuetua tai paranna tuottavuutta, jos samaan aikaan työpaikalla ei vahvisteta ihmisten luottamusta ja inklusiivisuutta.

Julkinen sektori edelläkävijänä, kiintiöt ja monimuotoisuus

- Pohdittiin, kuinka moni valtionhallinnossa työskentelevistä on maahanmuuttajataustaisia. Julkisen sektorin tulisi olla esimerkki maahanmuuttaneiden rekrytoinnissa koulutusta vastaaviin tehtäviin.
- Kommentoitiin, että etnisyyteen pohjautuvat kiintiöt eivät ole ratkaisu: ensisijaisista on palkata pätevin henkilö. Ensisijaisesti etnisyyteen ja monimuotoisuuden lisäämiseen tähtäävä kampanjointi voi lisätä ennakkoluuloja maahanmuuttajia kohtaan.
- Etnisyys, äidinkieli ja nimi estävät työllistymistä. Tästä on tutkimusnäyttöä. Asiasta vaikeneminen ei ole ratkaisu. On eri asia, millä kärjellä työnantajaa lähestytään viestinnässä. Kun PK- yritykset kokevat ongelmaksi löytää työvoimaa, viestinnällinen kärki ei ole monimuotoisuuden lisääminen vaan työvoiman tarpeeseen vastaaminen.

Puheenjohtaja totesi, että asenteisiin vaikuttaminen on kaikista haastavin tehtävä. Oikeusministeriön tehtävänä on yhdenvertaisuuden edistäminen ja syrjinnän vastainen työ. Etnon tulee pohtia, mitä vie pohjaksi seuraavaan hallitusohjelmaan.

6. Alueellisten ETNO neuvottelukuntien kannanotto yhdistysjäsenten toimintaedellytysten parantaminen

Kannanotossaan alueelliset ETNO:t ilmaisivat huolensa yhdistysjäsenten toimintaedellytyksistä osallistua alueellisten etnojen toimintaan ja esittivät ratkaisuja.

Pääsihteeri ja puheenjohtaja kertoivat, että osaan ehdotuksista on löydettävissä ratkaisuja, osaan ei. Työnantajia ei voida velvoittaa mahdollistamaan jäsenten osallistumista Etnon työhön. Työnantajille voidaan kertoa neuvottelukunnan toiminnan tärkeydestä ja näin mahdollistaa osallistuminen työaikana. Lisäksi on mahdollisuus järjestää kokouksia virka-ajan ulkopuolella.

Erillistehtävistä voidaan maksaa tietyin ehdoin asiantuntijapalkkioita. Pääsääntö on, että Suomessa vaikuttamistoiminta perustuu vapaaehtoisuudelle: Järjestöille varataan mahdollisuus tulla mukaan viranomaisyhteistyöhön ja jäsentensä edunvalvontaan.

Kokouspalkkioiden maksaminen koskee myös muita oikeusministeriön yhteydessä toimivia neuvottelukunta. Etnon osalta tässä ei voida tehdä poikkeusta.

Käytiin keskustelua järjestöjen resursseista:

- Laajempi kysymys on maahanmuuttajajärjestöjen hallinnollisten resurssien parantaminen, joka mahdollistaa edunvalvontatyön ja osallistumisen viranomaisyhteistyöhön. Alueellisissa etnoissa järjestöt toimivat pääsääntöisesti vapaaehtoisuuspohjalta, ilman henkilöstöresursseja ja talousresursseja. Pienillä resursseilla on vaikea tehdä pitkäjänteistä työtä. Alueellisten etnojen pienet järjestöt tarvitsevat pieniä avustuksia.
- Yhdistysten rahoituskriteerit ovat vaikuttamisen väline. Esimerkiksi Tampereella on esitetty maahanmuuttajajärjestöjen ja asukasjärjestöjen yhteistyötä. Tällä kannustetaan maahanmuuttaneita ja kantaväestöä toimimaan yhdessä.
- Valtioneuvoston neuvottelukuntien palkkiot poikkeavat kuntien ja hyvinvointialueiden luottamus- ja palkkiokäytännöistä. Ehdotettiin, että asiassa tehtäisiin ehdotus valtiovarainministeriölle.

7. Kotoutumisen lainsäädännön uudistamisen seurantatyöryhmän (KLUS) työsuunnitelma 2022

Otettiin tiedoksi. Ei keskusteltu asiasta.

8. Jäsenmuutokset ETNO:n kokoonpanossa

Otettiin tiedoksi.

- (i) Ulkoministeriön varsinainen jäsen on vastuuvirkamies Aurora Saares ja varajäsenenä lainsäädäntösihteeri Mia Leisti.
- (ii) SDP:n eduskuntaryhmän jäsen ja ETNO:n varapuheenjohtaja Aki Linden siirtyy perhe- ja peruspalveluministeriksi ja on siten estynyt osallistumaan ETNO:n toimintaan. SDP:n eduskuntaryhmä päättää hänen mahdollisesta sijaisestaan ETNO:ssa ja sen puheenjohtajistossa.
- (iii) Moniheli ry:n varsinainen jäsen on toiminnanjohtaja Abdirahim Hussein ja varajäsen puheenjohtaja Emma Tamankag.

9. Kokouksen aikana ehdotetut asiat.

- (i) Erja Reinikainen esitteli SPR:n kevään 2022 toimintaa.

SPR:n koulutuspäivä järjestöille verkossa lauantaina 5.3.2022 (liite 9.1)

Teemat: Ilmastonmuutos ja muuttoliike, rasisminvastainen kampanja 2022, selkokieli, paperittomuus. Ilmoittautuminen 27.2.2022 mennessä:

<https://bit.ly/SuuriKoulutuspäivä2022>

SPR:n kannustaa kumppaneita osallistumaan [rasisminvastaisen viikon 2022](#)

toimintaan: tunnista, tiedosta ja toimi (liite 9.2). Etnolaiset voivat liittyä Kotoutumisen kumppanuusallustalla rasisminvastaisen viikon työtilaan.

- (ii) **Etnon työpaja valtionavustustoiminnan kehittämistä maanantaina 28.2.2022 kello 13.00-15.30.** Ilmoittautuminen 25.2.2022 kello 12.00 mennessä.
<https://link.webropolsurveys.com/S/AA13B530FC5F5A76>

10. Seuraava kokous

Toimikauden 6. kokous järjestetään keskiviikkona 1.6.2022 kello 9.00-12.00.

Pääteemat ovat Etnon monikieliset suomalaiset ja maahanmuuttaneet yhteiskunnallisina vaikuttajina (MOVA) työryhmän raportti sekä hallituksen esitys laista kotoutumisen edistämiseksi.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.00

Pekka Timonen
Puheenjohtaja
Kansliapäällikkö OM

Peter Kariuki
Päisihteeri
Erityisasiantuntija OM

LIITTEET:

Liite 4.1: Etnon vuosiraportti 2022 (jaettu)

Liite 5.1: Esitys Anna Bruun: Työelämän monimuotoisuusohjelma (jaettu)

Liite 5.2: Esitys Katriina Nousiainen: Rasisminvastainen toimintaohjelma ja työelämän monimuotoisuus

Liite 9.1: SPR:n koulutuspäivä järjestöille verkossa lauantaina 5.3.2022 (jaettu)

Liite 9.2: Rasisminvastainen viikko 2022: osallistumisohjeet kumppaneille (jaettu)

JAKELU: Etnisten suhteiden neuvottelukunta

TIEDOKSI: Alueelliset etnisten suhteiden neuvottelukunnat
Osastopäällikkö Suurpää